

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої
ради Університету
від 19 травня 2021 р.
№ 318

Введено в дію
наказом в.о. ректора

19 травня 2021 р. № 1

ПОЛОЖЕННЯ ПРО БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про безпечне освітнє середовище (далі – Положення) Полтавського державного медичного університету (далі – Університет) регламентує загальні засади норми та правила діяльності колективу з формування та функціонування безпечного освітнього середовища, ефективного реагування на факти булінгу, попередження поширення негативних явищ у молодіжному середовищі.

1.2. Положення ґрунтується на Конституції України, Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу» від 18.02.2018 № 2657-VIII, листа МОН України №1/9-436 від 14.08.2020 «Про створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)», «Етичного кодексу лікаря України».

1.3. Положення визначає:

- освітнє середовище – це частина життєвого, соціального середовища людини, яка виявляється у сукупності усіх освітніх факторів, що безпосередньо або опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку; є певним виховним простором, в якому здійснюється розвиток особистості;
- для закладу освіти освітнє середовище – це характеристика життя всередині освітнього закладу, система впливів і умов формування особистості, а також система можливостей для розвитку особистості, які містяться у соціальному та просторово-предметному оточенні.
- безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, в якому: наявні безпечні умови навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному благополуччю здобувачів освіти, науково-педагогічних та педагогічних працівників, відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної,

психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника навчально-виховного процесу.

1.4. Робота над створенням освітнього середовища не припиняється з досягненням певного результату. Насамперед – це безперервний процес реагування на нові виклики життя, пошук нових можливостей, ресурсів, генерування нових ідей і правил. Водночас необхідно, щоб всі учасники освітнього процесу усвідомлювали спільну відповідальність, мали вміння, бажання та добру волю для подальшої співпраці.

1.5. Норми Положення однакові для всіх здобувачів освіти та працівників Університету, незалежно від посади, терміну навчання чи роботи.

1.6. Положення публікуються на офіційному веб-сайті Університету

2. ФАКТОРИ ТА ПРИНЦИПИ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. Захищеність в освітньому середовищі – оцінка відсутності насильства у всіх його видах, формах для всіх учасників освітнього простору.

2.2. Комфортність в освітньому середовищі – оцінка емоцій, почуттів та домінуючих переживань у процесі взаємодії здобувачів освіти та науково-педагогічних і педагогічних працівників у освітньому середовищі закладу.

2.3. Задоволеність освітнім середовищем – задоволення базових потреб молоді у допомозі та підтримці; збереженні та підвищенні її самооцінки; пізнанні та діяльності; розвитку здібностей і можливостей.

2.4. Принцип домінування життя людини, як головної цінності, що визначає модель мінімальної (необхідної) безпеки, максимально усуває ризики, що загрожують життю як дітей, так і дорослих.

2.5. Принцип максимальної ефективності управління системою заходів і створених-педагогічних умов, спрямованих на забезпечення максимальної безпеки освітнього середовища і закладу освіти, як соціального інституту в цілому.

3. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «БУЛІНГУ» ТА ЙОГО ВИДІВ;

3.1. Булінг (*bullying*, від англ. *bully* – хуліган, забіяка) (цькування) – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються здобувачем освіти стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

3.2. Булінг проявляється в багатьох формах: вербальна фізична соціальна а також кіберзалякування. Людину, яку вибрали жертвою, намагаються принизити, залякати, ізолювати від інших різними способами.

3.3. Найпоширенішими видами булінгу є:

- фізичний (штовхання, підніжки, зачіпання, бійки, стусани, ляпаси, нанесення тілесних пошкоджень);
- психологічний (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, міміка обличчя, поширення образливих чуток, ізоляція, ігнорування, погрози, жарти, маніпуляції, шантаж);
- економічний (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);
- сексуальний (принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);
- кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

3.4. Типовими ознаками булінгу є: систематичність (повторюваність) діяння; наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі; наслідки у вигляді психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страху, тривоги, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

4. СТРУКТУРА ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ КОМІСІЇ З ЕТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ І РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ БУЛІНГУ

4.1. Для забезпечення здійснення моніторингу ризиків виникнення всіх форм корупції, порушення принципів академічної доброчесності та насильства серед молоді створюється комісія з етики та управління конфліктами і розгляду випадків булінгу (далі – Комісія). [Наказ №19 від 13 січня 2025 року](#)

4.2. Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.

4.3. Склад комісії та її голова визначається на початку навчального року наказом ректора. Термін дії комісії – 1 рік.

4.4. Головою комісії та його заступниками призначаються проректори Університету.

4.5. До складу комісії входять практичний психолог, заступники деканів, навчально-педагогічні працівники, здобувачі освіти, представники самоврядних та громадських організацій.

4.6. Головним завданням комісії є формування безпечного освітнього простору шляхом створення позитивного мікроклімату, оволодіння здобувачами вищої та передвищої освіти навичок безпечної поведінки та толерантної міжособистісної взаємодії.

4.7. Комісія розробляє та затверджує комплексний План заходів щодо створення безпечного освітнього середовища, формування у молоді ціннісних

життєвих навичок на навчальний рік та подає його на затвердження Вченою радою Університету.

4.8. Практичний психолог фахового медико-фармацевтичного коледжу та фахівець відділу управління з освітньо-виховною та гуманітарною роботою з молоддю забезпечують вивчення соціально-психологічних та психолого-педагогічних проблем виховання, сприяють соціально-психологічній адаптації здобувачів освіти до нового освітнього середовища.

4.9. Комісія координує роботу всіх кафедр та підрозділів університету з ефективного функціонування з питань безпечного освітнього середовища.

4.10. Комісія наділяється правом одержувати і розглядати заяви щодо порушення цього Положення та надавати пропозиції адміністрації Університету щодо накладання відповідних санкцій.

5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) В УНІВЕРСИТЕТІ

5.1. Порядок визначає процедуру подання та розгляду заяв про випадки булінгу (цькування).

5.2. Заявниками можуть бути здобувачі освіти, їх батьки/законні представники, науково-педагогічні та педагогічні працівники Університету, інші особи.

5.3. Заявник забезпечує достовірність та повноту наданої інформації.

5.4. Подання заяви про випадки булінгу (цькування)

- Здобувачі освіти, науково-педагогічні та педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб зобов'язані повідомляти комісії.
- Розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв про випадки булінгу (цькування).
- Заяви реєструються в окремому журналі реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування).
- Форма та примірний зміст заяви оприлюднюється на офіційному веб-сайті закладу.
- За результатами розгляду заяви комісія видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.
- З метою розслідування випадків булінгу (цькування) члени комісії мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

- Якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то ректор Університету зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції.
- У разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою,
- Рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.
- Здобувачі освіти, які вчинили булінг зобов'язані виконувати рішення та рекомендації Комісії.

5.5. Реагування на доведені випадки булінгу.

Здобувач освіти, який вчинив булінг зобов'язаний виконувати рішення та рекомендації Комісії. Відповідно до законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню), встановлюється адміністративна відповідальність за булінг.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Здобувачі освіти, члени науково-педагогічних колективів та співробітники Університету зобов'язані знати та дотримуватися принципів цього Положення.

6.2. За поданням Комісії Порушення норм цього Положення може передбачати накладання санкції, аж до відрахування або звільнення з Університету.

6.3. Здобувачі освіти чи співробітники мають право звернутися до Комісії для внесення пропозицій та доповнень до цього Положення.

6.4. Пропозиції та зміни до Положення обговорюються на засіданні Комісії.

6.5. Положення затверджується Вченою радою Університету.

Проректор з науково-педагогічної
та освітньо-виховної роботи

В.І. Похилько